

Sy-li spēwał,
Pilnje džětał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatoł
Zradny je.

Za staw sprócnj
Napoj mócnj
Lubosć ma;
Bóh pak swěrnj
Přez spar měrnj
Čerstwosć da.

Njeh ty spēwaš,
Swěrnje džětaš
Wšědny dny;
Džěń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes ma
Njeh čí khma
Ziwnosć je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda.
Wokřew će! F.

Sserbske njedželske łopjeno.

Wudawa so kóždnu šobotu w Smolerjez knižničisćezerni w Budyschinje a je tam ja schwórtlětnu pschědylatu 75 pj. dostacž

6. njedžela po šwjatej Trojizy.

1. Móji 4, 3—13.

Tutón stary, nam i džěczazyč sět tał derje inaty tekst šbudzuje tał wšchelatore myšle w nani, pschede wšchěm, hdyž i widžazymaj woczomaj a se šlyschazymaj wuschomaj psches našch czaš, lud a kraj džemy. Čzaš Kainow je tón czaš, kotryž jady naš leži a tež našch czaš hiščeže, hdyž hladasch na jeho skutki, na jeho šlowa, na jeho myšle; my šmy tola šchesežtjenjo a wučeni wot Noweho Šakonja a wot jeho mišchtra Jesuša Šchrystuša šameho, my njelamamy jemu i tych Božich kajnjoŕo jeno se škutkóni, tał tu 5. Kajnjoŕo niz jeno hdyž krej bližšeho šo wošliwa, ně, psches šlowo, to my wěmy, šezinič šo Kain a mordac, haj tež psches myšl hižo. Abo njěšty ty šebi hiščeže ženje nutruje we šwojej bibliji čžitat, šchtož šteji pola Wlateja w 5. hač do 7. šlawo? Njěšty hiščeže ženje w duchu šedžat na horje i Jesušowymaj nohomaj, šlyšcho jeho šlowo? A hdyž šy, šy ty to potom byl čžinjec jeho šlowa, abo šy šo šam šjebat? Šdyž šy njecžinjec tuteho byl, šchtož Jesuš Šchrystuš praji pola Mat. 5, 20 a dalšchich šchtrucžkach, šy šo Kain šezinič.

To šhutne w tutym našchim šlowoje pola Móji. 4, je ša naš a našch czaš to, šo tu šteji, šo Kain pschinyeže wopor a Abel pschinyeže wopor. Tał to tež nětkle wjele je jich tych kiž pschinyežu tajki wopor, niz derje šapalny, tola pał tón wopor modlitwotw a šhěrlyšchotw, njeh domach njeh; w Božim domje špěwaných! A tu rěka nětko dale: „A tón šnyes pohlada hnadnje na Abela a na jeho wopor“, a šašo: „Ale na Kaina a na jeho wopor njepohlada wón hnadnje.“ Š temu šlyšchu prajicž teho a tamneho: A tał je to tež džěnža, Bóh šlyšchi teho jenzho a dopjelnja jeho

próštwy a žohnuje jeho, ale njeh, njeh Bóh njěšlyšchi, mi wón moje próštwy njedopjelnja, njeh wón njehžohnuje. Šchtož tam na Kainu a Abelu šo šta, šlawo šo džěnža hiščeže!”

Žyle prawje to mašch! kaž Abel woprowašche, tał wopruje jich, džěnža tež hiščeže wjele a kaž Kain, tež wjele! Abel pschinyeže tutón wopor i jenej wutroba; a myšlu, kotraž šo Bohu špědobasche; bě to Bohu šo džakowaza, Bohu šo doměwjaža, Bohu šo woprawdže a we wěrnosčzi modlaza wutroba. A tuta šo Bohu špědobasche; jeje džakny šhěrlyšch kaž jeje próštwu pschija wón hnadnje. A ša šjatwne inanjto teho bě Abelej tón i njehju šupazy dym teho wopora. — Kain pschinyeže i woporej i jenej wutroba, kotraž šo Bohu njepšpědobasche, njeh; w njej nětk hižo bydlešche hida abo šawijež pschecžiwotw bratrej, njeh; w njej nětk jeho wopor jenož šwontny škutk, wo kotrymž ta wutroba ničžo njewjedžešche, kotryž pał wón šobu čžinjěšche, došelž štaršchaj a bratre tał čžinjachut, njeh; wón šebi pschi tym myšlešche, šo psches tajki wopor i žohnowanju šwojich šemškich šubšow pschinyeže. A šo šo Bohu tajšeho njepšpědoba, ša to bě to widomne šwanjto to, šo šur wopora na šemjtu padašche.

We wutrobje šapěčžinasche šo to, šchtož bě Bohu njepšpědowanc, to šchtož šo ššonežnje ježini, mordacštwotw, haj mordacštwotw bratra. Š temu njeh šadžěwalo wšcho woprowanje; wono bě jenož šwontowny škutk. Bóh njeh; njehprawy, šo na tón jedny wopor hnadnje pohlada, na druhi niz. Ně, tón čžlowjeł, kotrehož mjeno bě tehdy Kain, kotrehož mjeno džěnža rěka tał abo tał, hnadž twoje mjeno je, mój šchesežčano, moja šchesežčanka.

Wono je wulžy šrudnje a štraščne ša našch lud, šo jich je telko w nim, kotkiž žaneho wopora Bohu njepšchinyežu, njeh; Boha do žyła šacžifkujto, njeh; šiwzy bywajto! Niz mjenje šrudne

hnej rjadowni kedži. Gusto je, so bo džeczo rostali, kuš psche-
torhnje a so schuleť nětko spěšchnje do přědka pschindže. Snaju
jeneho nana, kiž by drje psches zyle lěto hwoje džeczi napominał,
so bħchu prawje pilnje wuffke. Krótko psched jutrami pať by jim
prajil, so, je-li so bħchu w tej klassty wróczo wostali, hebi to
dale k wutrbje wfacz njedyrhjel. Teho dla móže posdžišcho
hischeže to hwoje we hwojim powołanju dołonjecz. To bě rostom-
nje rěczane. Hdž pať so pokáže, so schuleť wyschschu schulu
dla pschehnadnych darow wuffhodžicž njemóže, dha jeho starschej
tola na tutej schuli wostajicž njetrjebataj! Esu hischeže powo-
lanja. A hnano by hyn runje w druhim hwoje sbože namafal.
Hdž nan prawje na džeczo kedžbuje, dha, je-li so zyle hlepny njeje,
hebi bħřny wothlada, na kotre powołanje džeczowe dary pokasuja.
Ale Bohu žel džerža starschi to sa hańbu, hdž džeczo nižsche po-
wołanje wustwoli, hdžli woni hami maju. S džeczom chzedža
tať prawje wyhřoko won. Ale hordoscz je pschezo hnjercz
hubjenny radžiczel. W njej ludžo sabhdu, so na tym njeleži, šcho
šcho w žiwjenju je, ale kať wón to je, šchoť je. Sbože njeje na
žane powołanje wjasane, kať tež hłonzu jenož bohathm njehwěczi.
Krawz móže sbožownišchi bycz, hač hěžor. Sestach so ras
i jenny pschepuzom. Tón mi je hwojeho žiwjenja powjedasche.
Mój nan bě, tať rěczesche, superintendent. Běchmy hřdom
hřnow. Wschitzu pschindžechu na wyhřoku schulu, jedyn po dru-
him, pscheleczičku ju pschi hwojich wjaných duchownych darach
a hñ nětko studowani, jedyn farar, drugi lěkar, třeczi hřduń
atd. Jenož mi so na gymnastiju nječinjesch. Njemóžach te
zuse rěče do hłowny schilnycz. Mój nan nje skónčnje se schule
wřa, so buč pschepuz. Wón nje ženje teho dla njehwariěsche,
ale by, mi pscheczelnje na ramjo hlepajo huřto rjeť: „Mój Jurjo
— rěčach Jurij — so je hwojej hřupojczar do přědka namafal!“
Tať buč pschepuz. To hřm i wuffim lóschom. Mam we
měřče drje najwjetřche klamy. Sa lěto wjazu sařlužby, hač
moji scheszo bratřja w hromadže.

Duž njeczwiluj džeczi a nječini jim teho dla poroki, sa czož
niczo njemóžal.

Ma jene pať tež sabycz njechamy: W njebjeřach Bóh ludži
nřebudze po tym hadžecz, šcho hñ tu na semi byli. Prawje
wěřiczi wo tym to hłowo: „Widžach wjerchow pěřchi hicz,
w troczłow pať na pschichnych konjach hědžecz; pschetož Bóh na
ludžoch niczo njepřta, hač so bħchu hřwěni namafani byli.

Wo njebjeřach.

Šchoť na druhim městnje powjedžimy wo kopjeńkach, kotrež
dyrbjachu schulřim džeczom dopokasacz, so njebjeřow njeje,
pohnu jeneho, so by hebi tule wěz wospominal, pschede wřchěm
to, šchoť by džeczom na te praschenje: „Hdže hñ njebjeřa?“ wot-
mohwil.

Hdže hñ njebjeřa? Šcho to je do twjerdosczje, wo kotrež
biblija rěczi? Te naturřke njebjeřa njeřbu to hantřne, šchoť
te njebjeřa, kotrež hñ byhlenje Bože. Runje kať je hwojimaj
czělnymaj woczomaj Boha njewidžimy runje, tať njewidžimy
i nimaj te njebjeřa, w kotrychž Bóh bydli a czi sbožnje dołonjeni
jeho hřwala, a hischeže njenje móžemy tute njebjeřa wu-
mēricž se semřkej měru. Njebjeřa mróczelow a njebjeřa Božcho
byhlenja pomjenujemy my człowjekoj „i tym jenny a hantř-
nym njenom njebjeřa“, a tola hñ te jene zyle něřcho druhe
hač te tamne. Hdže njebjeřa mróczelow hñ, to my wěmy;
hdže pať a kajke pať to městno je, hdžež so Boža krařnoscz we
wřchej dołonjanosczji hřawja, to my njewěmy, hačrunje sa tuto
městno to hantřne njeno mamy, kať sa to městno mróczelow.

Bóh nam pať jumu tuto městno pokasja. Tute njebjeřa, te nje-
bjeřa sbožnje duřche hñ tam, abo lěpje, hñ to, hdžež Bóh je. A
chřyli tole wumēricž, a jeho njesh pokasacz, by runje tať mudry
abo njemudry byť, kať hdž by wřom abo wjeřele po lóhczach
mēricž czřyl. So tute njebjeřa hñ, to je nam hřawjene; we nich
je pschihotowane sa tu sbožnu duřchu to městno, wo kotrymž
Jesuf Křřstuf rěczi pola Jana 14, 2: „We mojego Wótza
domje je wjele wobhřlenjow“. Tón wěřaz hřafa we wěře, a
pschihonuje hwoju duřchu w pobožnosczji na fastup do tuteho wo-
bhřlenja; wón i njej njeje sabyl, so je druhdže jow hač i procha
tuteje semje. „Wřupi rjeknu we hwojej wutrobje: Bóh njeje“,
Př. 14, 1 a 54, 2, a rjeknu tež: „Njebjeřa njeřbu!“ i tym hñ,
njoch hñ hebi teho bóle abo njenje wědomni abo tež niz, spořojom
i tym, so hñ něhdže po puczu psches rostlinu a wěřo i procha
tuteje semje nastali, njemějo njeřmjertneje duřche, a so tať hwo-
jich předownikow wobladaju w tej sařrodže, kotruž zoologřku
njenujemy. Jedyn nježelřki duchowny ma zyle prawje
prajizy: „Sa hantř sa so hřm zyle spořojom, so hřm hwojich
prawótzow pytacz w tej sařrodže, kotraž so Eden njenuje; njech
dřřny, jeliřo to chzeja, hwojich prawótzow pytaju w tej sařrodže,
kotruž zoologřku njenuješ!“

Šcho prajicž duž twojim džeczom? Wěřo, pschede wřchěm:
njebjeřa hñ! Ale niz jenož to, a tež niz jenož so to, šchoť
wyschschu nař, njebjeřa hñ a rěčaju. Tam na tutych njebjeřach
czahaju te wozřki runje kať te hřimanja. Woboje wozři tón
Bóh Křřes, kotrehož njewidžimy. Jeho byhlenje njenujemy tež
„njebjeřa“. Tute hñ pať nam, kať tón njewidomny Bóh hantř,
tež njewidomne, kať je džeczu duřcha teho živeho kať teho wěřa-
zeho njewidomna! —

Telko wo njebjeřach. Něř hischeže něřcho wo tej „twjerdo-
sczi“, 1. Mójř. 1, 6—8, 14! Tuto hłowo hřadž je jene třechku
hubjene pscheloženje a duž so runje kať to němřke „Wěřa“ lohzy
wepal hřřymni abo njedorřymni. Tola pať Šerb i Němzom tež
tať „pěřnje“ hřerbřki praji, so so módre njebjeřa „wřelbuja“
wřřche nař. Ani Šerb ani Němz hebi pschi tym njemřřli na
zřhel abo kamjeń. Je to jako jedyn lóždemu hřřřmlivy wuras;
to chze tež ta „twjerdoscz“ bycz; móhli tež, kať Němz prajicž:
twjerdřřna“. So pať by něř něřtón tutón wuras k temu wu-
trjebať, so so řmuži bibliju haj hantř njebjeřa powalicz, kať so
to w tannym lěczazym kopjeńku řtawa, to je njedorřom abo
sařlepjenoscz abo hida.

Tola, tež tajke posřptki maja hwoje dobre! Bohnuwaja
nař, se hebi wěz pschēmřřlujemy. Twjerdoscz, twjerdřřna,
Wěřa, hřadž so řady tutych hłowow tuteje prastareje powjescze
wo řtworjenju hřwěta wjazu hřowa hač so to tať něřotremu
wřchomudremu wudžije, wřebje tajřenu, kotremuž je biblija
bajřa! Wučeni hñ so tež i tutym hłowczřom, kať i tutym
zřřym praschenjom řaběrali, tať jedyn pschirodospřny dr. Weř.
Tutón dopomina nař na to, so ma planet Saturn spodřivne
ryńki wolkolo so. Zyle po hřerbřku bħchmy prajicž dyrbjeli městno
planet: řhodžiza abo podobnje, šchoť by tať něřotremu drje
njesřřřmlive byť! Wučeni měnja, so tute i tutych meteorow
(powětrařow) wobřteja. Něř njemóže ničtón prajicž, so njeje
tež našcha semja něhdy w prastarym czřřu tajke abo podobne
ryńki měřa, kajkež buchu hřadž wot něřajřke mřy abo řurjawoz
tworjene; tež Saturn je nimo teho wot tořřteje atmosphaery
(wobwětra) wobdaty. So je něřcho tajke, šchoť ničtón něřcho
njemóžne njenowacz njemóže, něhdy pschi najchej semi byť,
sa to rěczi wřřelafore, pschede wřchěm tannym našch wuras:
„twjerdoscz“, a to kať to w bibliji je piřane: wozř, kotrež hñ
pod twjerdosczu“ a „kotrež hñ na twjerdosczji.“ Weř „wody na
twjerdosczji“ bħchmy hebi tať mřřlicž móhli něřajřku tajřku mřřku,

fotož bē po pohladanju a sačuzuju zyle hinajšča hač to sčtož niy nētkle mōcžele mjenujenty, fotož „po njebyu“ čzahnu. Tež to žalofne podeńdženje lijeńzy rēczi ja tuto wuškadowanje a namaka taf same jene rošjašnjeje. Po wobstejnoščach nascheie nētežiščeje atmosphaery njeje ženje mōžno, so mohla tajka lijeńza nastacž, dofelž njemōže tajki wutrawazy, žylny desche, pschincž. Wo tutej lijeńzy pač nam jeno biblija nēščto nje-powē, nē pola wjchelafich drubich; ludow namafajch dopomujenje na wulku lijeńzu. Sdyž žebi nētko prajišch, so je žo tuta čyuka wofofe jenje, tuta mħla na dobo psches nēščto do desčcža a wody pschemobrocžifa, by tutu lijeńzu po wučžbje pschirodošpyta sprošmiecž mohł a to žlubjenje Bože, so njedyrbja ženje wjazw wody teje lijeńzy“ na čłowjekow pschincž. 1. Mōšj. 9, 11. A k tomu tučzel. Sdyž Bibliju čitajch, 1. Mōšj. 9, mēnišč, so je tučzel ja Moacha a jeho žynow nēščto zyle nowe, hač dotal mēwidžany bylo. A to by tež taf bylo, by-li tuta myšł n člat prar e mħla pschetož to, so bē žo ta čyuka abo ta mħla šhubila, žo atmosphāra wobwētr semje, pschemēnik a nētk mōžešche Bože žłōncžko w desčcžowych mōcželach žo se žwojimi pruhami šahyboliecž w tych 7 barbach tučzele. Šłōncžnje mōžešch pschi tym tež hišcheže na to poľafacž so žu dyrbjaše w prastarych čžahach rostline nascheje semje hinajšche byčž, tež tōn žyly powētr, fotož psches semju džěšche. S tomneho čžaha žu tež hobyste kopizy rostlinow, sčtomow, fotož žu nam nētkle we wuhlach k dobytku. Sda žo, so žu tute rostliny a sčtomny hinajšchi powētr trjebale hač tōn nētežišchi je, jedn čžopky a wōžny

Tole nščitko žu jeno myšłicžki, tajtaž čzi pschińdu, hdyž Bibliju čitajch a do žwēta a do ludži pošłuchajch a kaž kol tu nještejšich a w liwfoščzi tu nješchecžinišč čžaha šbožo, haj šbōžnosčž Tajkich myšłicžkow, bóle a mjenje sprošmliwych a druhe tež džim-nuščkich je pschirodošpyt jich wjele woprail. My ma my ja to so je tu we Bibliji nēščto napražany wo jennym wulkim podawku nascheje pschirody, sčtož nascha pschirodošpytna wučženosčž hišcheže njeje mohla šapifacž do žwojich knih, dofelž jeje mozy nješku dožahale; tuto jene by tuž tež ja nju byče nēščto wulzy wažne a jedn pucžnik k dalschemu šłēdženju w Božeje pschirody a jeje wullich škutkach a podeńdženjach.

Nichton praji: „Bibliju wuškadowacž, to je lōžšcho hač žebi rošmyšłowacž, sčtož wona pišche. Wēdomnosčže žo njetrehamn bojicž (my mjenujzu, kiž žo na bibliju šložimy); štražne je to, so jich wjele plapozy po drubim a žebi ničžo pschi tym njemyšli.“

Š blisfa a š dalofa.

Š wječžorneie Mēmskeje žo pišche, so buchu tam pschi škulškich durjach wot žōnskich kopjeńka škulškim džēcžom rošdawane, š fotožmizž dyrbjachu žo škulške džēczi wo tym powucžicž, so žanych njebješow njeje. Šaf žo to čžini? Wono žo tam praji, so žana „twjerdošč“ (1. Mōšj. 1, 7) njeje, wšche fotožež by woda była a fotož biblija njebješa mjenuje. Tehodla je tež njemōžne, so je Žesuf do njebješ špik. Tehodla tež njeje wēрно, so je biblija Bože žłowo. — To wšhitko potajfim džēcžo wēricž njetreba a nješmē! Šchto wono dvrbi, so by tola jene „njebješa“ mēko, to je tež w tym kopjeńku prajene: „Budž pēkne a wješeke, lube džēcžo, potom žy „kaž we njebješach“, potom žu njebješa w tebi a njeje čzi trjeba, so hačle do nich pschińdžesch!“ — Šchoda jenož, so njeje nam š dobom tež šžēlene, hač bēchu tamne žōnske maczerje abo holzy; so by nam to šapadowanje nascheho čžaha a luda do žlubiny hišcheže bóle rošjašniko. Pschetož, hdyž tež macžerna lubosčž, macžerna wutroba tajkeho šamōže, potom žmy taf nēkač na kōnzu. (Pschi-runaj: Wo njebješach.)

Žyrfej a stat.

Wo Šatškej nētkle ludowa komora wuradžuje wo šafonju, šaf by žyrfej žyrkwinšte dawki šberacž žmēla. Dowuradžiło žo to hišcheže njeje, a to, sčtož žo wuradžuje, tež hišcheže to pošlednje njeje, dofelž dospotne njeje. Čžah tež je, so ta wēž dawkow žo škero dorjaduje, niz jeno žyrkwinych ale runje taf wšchēch tych drubich. Mjemēra a ropota došč wšchaf je ta wēž hižo šbudžiła, wōžebje to šawostajenje pošlednjeje wuškostatneje wšch-nosčže, fotož w tych 10 prož. abo 20 prož. wotčehujenja wot mšdy a došhedow žwoj wuras namaka.

Se žuchim žo tež špali.

Mēhdy džěščaj towaršchnje Šnjes Šchryšt a žwojaty Pētr pschi mořju. Pētr wohlada pēkni mału lōdž a rječny k Šbōž-nickej: „Aj, Šnježe, šaf pētna lōdž!“ „Wostaj ju, wostaj, Pētre!“ džěšche Šbōžnik. Po šhwili wobhladny žo Pētr a widžo, so žo lōdž tepi a š njej tež ludžo: „Šnježe, Šnježe! lōdž žo tepi“ šawola. Šbōžnik jenu wotmolwi: „Wostaj ju, wostaj!“ Pētr rječny: „Čžomu dašch jich do šapadujenja, žu čže čzi ludžo ššchidžili, kiž w njej žu?“ „Šaj, ššchidžili mje žu.“ „A to wšchitzy?“ „Niz wšchitzy, ale nēkoti.“ „A čžehodla dašch šhinyčž dobrych se ššymi?“ „Šm, Pētrje, je žuchim tež žyre!“ — Džěščaj šhwilu a nandžěščaj šužł mjedur; Šbōžnik Pētrej pschitaja wot njeho wšacž, so mohłoj žebi dla šacžnosčže na pucžu š najmješšcha hubu wōmacžecž. Šafw jōn Pētr pschinyše, šafny jeho pčžofka; Pētr žo rošhēwa a pobi wšchitke hač do jeneje. — Po šhwilzy, jako žo Šbōžnik woprashča ša mjedon, pošaja jenu, šaf bē pčžoty pobik, fotož jeho šafachu. Šbōžnik žo woprashča: „A žu čže wšchitke ššafali?“ „Šj, nē, šēduta jena!“ „Nō, widžičch, njeprajach; tebi, so žo je žuchim tež žyre drjewe pali? Po šłowjenškim.“

Žyrfej.

Sčtož je žyrfej wšcho dobreho čžinika, psches to ničžo njeje. Žyrfej je žwojim přēdowanjom a drubim škutkowanjom, so žwojim šnutškownym a šwonkownym mišionštwom je šafožna murja ša wšcho štane a žwojšne derjehicže. To hižom žudjenje šłōštnikow wobžwēdeža. Wo našchim kraju pschińdže na 100 000 ludži w pscherěšku 1215 šafudžentych, pola ewangeliškich pač jeno 1094, po tajkim 121 mjenje. To čže hižom nēščto rēcacž. Pola njewērijazych je jich pač 3963, po tajkim 2748 wjazw hač we pscherěšku. Tute licžby tola wōtše rēcža. Šdžež je žyrkwi nje-mōžne, ludžom žwēdomnje wōšicž, tam ma čžert se žwojim špytowanjom wotewrjene durje. Šchtož štat na wudawčach ša žyrfej nalutuje, ma 100 kōrcž ša šwarjenje šafšwow a šhorow-njew šwudawacž. Šo žo kraj nētko tež ša prawje nje-wot-čžehnjene džēczi štara, je rjenje. Me wohladał je žebi to jenož wot žyrkwi, runje kaž wšcho škulške wučenje; pschetož žyrfej je žo ša tajke džēczi dawno štarala. A hdy budžičche žyrfej dom-jazych nanow a pschihōdue domy ša tajke džēczi njenatwarila była, njemohł štat šafštaranje tajkich wobohich džēczi do škutka štaticž. Še-li so našch lud žo žam čžičče ššafwež njecha, dha njech tola žyrkwi jejne džēko njepočēžuje. Me — je žadyn dom čžičče šanjerodženty, dha žo w nim džēczi namakaju, kiž žamto do teje maczerje bija, fotožež ruka je je wotčahnyła.

Šamolwity redaktor: šaracž W h r g a c ž w Mošacžizach.

Wudawa „Šerbska Lužica“, družštvo š wobm. ruš.

Čžiččž Ššmolerjež knižicžiččžernje w Šerbskim Domje w Budyščinje.